

den 3 december 2021

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Till: ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: tove.axelsson@regeringskansliet.se

Dnr Ju2021/03311

Yttrande över betänkandet *Ett modernt belöningsystem, de allmänna flaggdagarna och redovisningen av anslaget till hovet*, SOU 2021:74

Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, som har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på betänkande av Kommittén om det offentliga belöningsystemet, de allmänna flaggdagarna och utformningen av anslaget till hovet, SOU 2021:74, ber att få avge följande yttrande.

Sammanfattning

Vitterhetsakademien begränsar sig i första hand till området belöningsystem, där Akademien sedan lång tid tillbaka har erfarenhet av eget system och dess betydelse inom de akademiska områdena forskning, utbildning och egen verksamhet. När det gäller flaggdagarna har Akademien ingen synpunkt på strävan att reducera antalet något. Däremot anser Akademien det vara värdefullt att man vill behålla flaggdagar av äldre traditionellt slag.

Akademien tillstyrker införandet av ett centralt system för belöning av förtjänstfulla insatser, i huvudsak i enlighet med kommitténs betänkande.

Akademiens eget traditionsrika system kommer utan svårighet att rymmas vid sidan av betänkandets ambition att belöna insatser som har lämnat ett varaktigt avtryck på samhället i stort inom civilsamhället, i offentlig eller privat verksamhet. Det kan vara av värde att framhålla att akademiernas belöningsystem växte fram för att ge erkännande åt personer utanför ett hierarkiskt socialt mönster långt innan så blev fallet med det statliga systemet. Det fanns således redan på 1700-talet ett egalitärt mönster inom akademierna.

Synpunkter i anslutning till betänkandets avsnitt

4.6, 5.2 Professors namn

I betänkandets sammanställning över belöningar ingår "professors namn" (sid. 14, 58, 61, 65, 158, 178), som enligt betänkandet tilldelas "för insatser, utanför den akademiska världen, som har folkbildande eller på annat sätt allmännyttig betydelse". Det är enligt Akademiens mening viktigt att insatserna, vid sidan av det folkbildande syftet, är inriktade mot egna insatser i kunskapsskapande verksamhet eller utbildning. Det vore också bra om ett återinfört belöningsystem kunde bidra till att avlasta denna utmärkelse, när det gäller personer som inte med självklarhet ryms under beteckningen professor.

6.2 Ett centralt system för belöning

Akademien tillstyrker varmt införandet av ett centralt system för belöning av förtjänstfulla insatser, i huvudsak i enlighet med kommitténs betänkande.

Akademien tillstyrker även att Kungl. Maj:ts Orden tilldelas en stark roll i systemet. Man har där landets största expertis inom området och en obruten tradition av att hantera frågor rörande belöningsystem.

6.3 Principer för tilldelning av en belöning

Akademien tillstyrker i huvudsak betänkandet. Det är viktigt att belöningar inom det nya systemet utdelas mer restriktivt än det som gällde före 1974, samt att det får en betydligt bredare målgrupp, oavsett samhällssektor och samhällsställning. Viktigt är att belöningen blir ett erkännande för en särskild insats utöver det förväntade och utöver en långvarig god arbetsinsats.

6.5 Beredning av belöningsärenden

Akademien tillstyrker inrättandet av ett råd inom Kungl. Maj:ts Ordens organisation men med självständighet i bedömningarna. Det är av värde att det råd som föreslås för granskning och yttrande står fritt från partipolitiska eller andra intresseinriktade bindningar.

6.6.1 En ny förordning

I förslaget till förordning anges i 4 § "Beslut om ordensutmärkelse meddelas av Kungl. Maj:ts Orden. För annan än medlem av det svenska kungahuset meddelas beslut på förord av regeringen, eller vad avser andra utmärkelser än för förtjänstfulla insatser, av Regeringskansliet." Det är enligt Akademiens mening viktigt att beslutet, liksom tidigare och i enlighet med internationell praxis, utfärdas av kungen som statschef.

6.7 Behov av en ny internationell belöningsmedalj

Akademien ser inom sitt område inte något behov av en ny internationell belöningsmedalj.

Detta yttrande har beretts av Vitterhetsakademiens ledamot Erik Norberg.

För Kungl. Vitterhetsakademien

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Karin Helander', with a long horizontal flourish extending to the right.

Karin Helander, ständig sekreterare